

IEKŠĒJIE NOTEIKUMI

Rīgā

18.03.2025.

Nr.1-8/5

Memoriālo muzeju apvienības Ētikas kodekss

Izdots saskaņā ar likuma
„Par interešu konflikta novēršanu
valsts amatpersonu darbībā” 22.panta pirmo daļu

I. Vispārīgie jautājumi

1. Memoriālo muzeju apvienības Ētikas kodekss (turpmāk – Ētikas kodekss) nosaka Memoriālo muzeju apvienības (turpmāk – MMA, iestāde) amatpersonu un darbinieku (turpmāk – darbinieku) valsts pārvaldes vērtības un ētikas – uzvedības un rīcības – pamatprincipus.
2. Ētikas kodeksa mērķis ir veicināt MMA darbinieku izpratni par MMA un valsts pārvaldes vērtībām un uz tām balstītiem ētikas pamatprincipiem, kā arī tiem atbilstošu rīcību, darbinieku individuālo atbildību un godprātību.
3. Ētikas kodeksā ietvertie ētikas – uzvedības un rīcības – pamatprincipi ir saistoši visiem MMA darbiniekiem, pildot amata pienākumus, kā arī ārpus darba laika, neatkarīgi no ieņemamā amata, nodarbinātības tiesisko attiecību veida un ilguma. Ētikas kodeksā minētās situācijās darbinieks rīkojas atbilstoši vispārpieņemtām uzvedības normām.

II. Vērtības un ētikas pamatprincipi

4. Darbinieks rīkojas saskaņā ar šādām valsts pārvaldes vērtībām:
 - 4.1. profesionalitāte un efektivitāte;
 - 4.2. godprātība;
 - 4.3. atbildība;
 - 4.4. darbs sabiedrības labā;
 - 4.5. valsts ilgtspēja un sabiedrības labklājība;
 - 4.6. atklātība;
 - 4.7. sadarbība.
5. Darbinieki papildus Ētikas kodeksa 4.punktā minētajām valsts pārvaldes vērtībām rīkojas saskaņā ar šādām MMA vērtībām:
 - 5.1. atbildība;
 - 5.2. novatorisms un drosme;
 - 5.3. izaugsme;
 - 5.4. atvērtība;
 - 5.5. saliedētība.
6. Darbinieks ievēro šādus Ētikas kodeksa 4. un 5.punktā minētajās vērtībās balstītus ētikas pamatprincipus:
 - 6.1. profesionalitāte un efektivitāte:

6.1.1. izmanto un attīsta darbā nepieciešamās kompetences, prasmes un zināšanas, pārņem nozares labo praksi un starptautisko pieredzi;

6.1.2. rūpējas par savas profesionālās kvalifikācijas izaugsmi un profesionālās pieredzes apgūšanu, ir uzņēmīgs, mērķtiecīgs, regulāri papildina savas profesionālās zināšanas, izrāda iniciatīvu un sniedz priekšlikumus darba uzlabošanai un pilnveidošanai;

6.1.3. ikdienas darbā un saskarsmē godā latviešu valodu un kultūru, vienlaikus ar cieņu izturas pret citām kultūrām un valodām. Darbinieks izceļas ar augstu valodas kultūru un kompetenci kultūras jautājumos, regulāri seko līdzi procesiem Latvijas un pasaules kultūrā;

6.1.4. augstu vērtē profesionālu, precīzu, radošu darbu un tiecas veikt to pēc iespējas labāk un savlaicīgi, lai nodrošinātu MMA darba efektivitāti un uzdevumu izpildes kvalitāti;

6.1.5. ir mērķtiecīgs un orientēts uz rezultātu;

6.1.6. strādā efektīvi, izvirzīto mērķi un kvalitatīvu rezultātu sasniedzot ar optimāliem resursiem;

6.1.7. rīcība, lēmumi un viedokļi ir pamatoti un izsvērti, balstīti situācijas analīzē, objektīvos faktos un datos;

6.1.8. ir atvērts pārmaiņām un iesaistās jaunu pieeju un inovāciju izmantošanā darba procesā;

6.1.9. tiecas uz apmeklētāju izcilu apkalpošanu, lai ikkatrs saskarsmē būtu apmierināts ar saņemto pakalpojumu.

6.2. godprātība:

6.2.1. savus pienākumus pilda godprātīgi – godīgi, atklāti un patstāvīgi, ievērojot likumus, ētikas normas un citas saistošas prasības;

6.2.2. pildot pienākumus, ievēro objektivitāti un neitralitāti (profesionālo neatkarību). Atturas no darbības, kuras dēļ darbinieka vai iestādes godprātība, objektivitāte vai neitralitāte var tikt apšaubīta;

6.2.3. savus pienākumus pilda, ievērojot personu vienlīdzību likuma priekšā un neizrādot īpašu labvēlību vai privilēģijas kādai personai;

6.2.4. nepieļauj nonākšanu interešu konflikta situācijā un laikus informē par personiskām interesēm vai citiem apstākļiem, kas var radīt personīgu ieinteresētību un traucēt godprātīgai pienākumu veikšanai;

6.2.5. savu pienākumu izpildē un lēmumu pieņemšanā norobežojas no personīgajām interesēm un ārējās ietekmes (citu personu, politisku, reliģisku vai sociālu grupu interesēm);

6.2.6. saskaņā ar noteikto kārtību informē (ceļ trauksmi) par iespējamiem pārkāpumiem, kurus novēro, pildot pienākumus. Cienpilni izturas pret kolēģiem, kas ceļ trauksmi;

6.2.7. neatkarīgi no piederības kādai politiskai vai profesionālai organizācijai neitrāli izturas pret ikvienu personu;

6.2.8. neļauj savai politiskajai, reliģiskajai u.c. pārliecībai ietekmēt pienākumu izpildi;

6.2.9. atbildīgi izturas pret darbā iegūtu ar likumu aizsargātu informāciju;

6.2.10. nepieļauj darba pienākumu pildīšanas gaitā pieejamās informācijas izmantošanu jebkāda personiska labuma gūšanai. Tas attiecas arī uz katru iespējamo labumu, kuru no nodarbinātā izpaustās informācijas varētu gūt trešās personas. Darbinieks savā darbībā ievēro konfidencialitāti un rūpējas par informācijas aizsardzību MMA.

6.3. atbildība:

6.3.1. pienākumus pilda atbildīgi un rūpīgi, apzinoties, ka ar savu darbību ietekmē kopīgo valsts pārvaldes, kultūras nozares un Memoriālo muzeju apvienības darba rezultātu;

6.3.2. apzinās savas darbības ietekmi uz kopīgajiem MMA darbības rezultātiem, tāpēc izjūt personisku atbildību pa darba kvalitāti un kopīgo mērķu sasniegšanu;

6.3.3. apzinās, ka MMA kopējo tēlu sabiedrībā veido katra atsevišķa nodarbinātā uzvedība un rīcība, tāpēc ar savu izturēšanos un attieksmi cenšas vairot apkārtējo cilvēku un sabiedrības cieņu;

6.3.4. spēj pieņemt skaidrus un pamatotus lēmumus un uzņemties atbildību par tiem;

6.3.5. nodrošina lietderīgu, saimnieciski izdevīgu, produktīvu, efektīvu un sabiedrības interesēm atbilstošu darbību;

6.3.6. pārdomāti, pamatoti un taupīgi rīkojas ar iestādes budžeta līdzekļiem un resursiem;

6.3.7. spēj atzīt savas kļūdas un uzņemties atbildību par tām.

6.4. darbs sabiedrības labā:

6.4.1. pildot pienākumus, rīkojas sabiedrības interesēs, panākot iespējami lielu labumu sabiedrībai;

6.4.2. pildot pienākumus, orientējas uz cilvēku, apliecinot izpratni par tā vajadzībām un iespējām, ievēro privātpersonu tiesības un tiesiskās intereses;

6.4.3. pildot pienākumus, ievēro tiesiskuma un politiskās neitralitātes principu, kā arī pamatojas uz profesionāliem kritērijiem neatkarīgi no savas politiskās pārliecības;

6.4.4. veido sadarbībā, uzticībā un savstarpējā cieņā balstītas attiecības ar iestādes apmeklētājiem un sadarbības partneriem;

6.5. valsts ilgtspēja un sabiedrības labklājība:

6.5.1. ar savu darbu sekmē un veido pārdomātu un paredzamu MMA politiku kultūras nozares un valsts kopējās interesēs, veicinot valsts ilgtspējīgu attīstību, sabiedrības labklājību un nodrošinot kultūras mantojuma pieejamību;

6.5.4. domā stratēģiski un elastīgi, spēj pielāgoties pārmaiņām sabiedrībā un globālajiem procesiem;

6.5.5. sekmē Latvijas vērtību un tradīciju ievērošanu;

6.6. atklāta un sabiedrībai pieejama valsts tiešās pārvaldes iestāde:

6.6.1. darbinieks sava amata un kompetences ietvaros iesaistās, lai sabiedrībai ir viegli pieejama vispusīga, aktuāla un viegli uztverama informācija par iestādes darbības mērķiem.

6.6.2. apzinās, ka atklāta MMA darbība nodrošina kopējo darba kvalitāti un sabiedrības uzticēšanos.

6.6.3. informācijas pieejamības ierobežojumi ir pieļaujami tikai izņēmuma gadījumos Informācijas atklātības likuma noteiktajā kārtībā un tikai likumisku interešu aizsardzībai;

6.6.4. nodrošina atklātību MMA darbībā un aktīvi rīkojas, lai novērstu jebkādu prettiesisku darbību slēpšanu vai atbalstīšanu;

6.6.5. savā profesionālajā darbībā ir atklāts pret sabiedrību un sniedz informāciju normatīvajos aktos noteiktajās informācijas atklātības robežās, vienlaikus ievērojot konfidencialitāti un cienot privātumu;

6.6.6. pastāvīgi izvērtē apmeklētāju pieredzi, izzina un ņem vērā viņu vajadzības;

6.7. sadarbība valsts pārvaldē:

6.7.1. darbu valsts pārvaldē veic kā nozares kopīgos mērķos balstītu komandas darbu, kas ietver saliedētību un uz kopējiem mērķiem orientētu rīcību;

6.7.2. veido cieņā un koleģialitātē balstītas attiecības ar citiem nodarbinātajiem un iestādēm:

6.7.2.1. veicina savstarpēju komunikāciju un informācijas apmaiņu;

6.7.2.2. iesaistās jautājumu risināšanā, kas skar kultūras mantojuma iestādes, ir atvērta sadarbības iniciatīvām ar citu jomu speciālistiem;

6.7.3. MMA sagaida ētikas standartu ievērošanu no saviem sadarbības partneriem un laba reputācija ir sadarbības priekšnoteikums. Partneru ētiski pārkāpumi var likt MMA atturēties no sadarbības uzsākšanas vai turpināšanas.

7. MMA struktūrvienību vadītāji papildus Ētikas kodeksa 6.punktā minētiem ētikas pamatprincipiem:

7.1. veicina darbinieku izpratni par valsts pārvaldes, kultūras nozares un MMA vērtībām un ētisku rīcību;

7.2. vienmēr rīkojas saskaņā ar tām prasībām, kuras pats izvirza padotajiem;

7.3. skaidri formulē struktūrvienības darbības mērķus un prioritātes, kā arī to sasaisti ar MMA mērķiem;

7.4. spēj definēt un pārvērst darbībā MMA vīziju un organizē struktūrvienības darbu tā, lai tiktu sasniegts plānotais rezultāts;

7.5. veicina darbinieku izpratni par MMA misiju, mobilizē tos kopīgo interešu labā un veicina savstarpēju uzticību;

7.6. veido darba vidi, kas balstīta atklātībā, līdzdalībā, profesionalitātē, cieņpilnā un vienlīdzīgā attieksmē;

7.7. veicina nodarbināto iesaistīšanos struktūrvienības attīstībā, sekmē viņu profesionālo izaugsmi un iniciatīvu, ieinteresētību pienākumu veikšanā un snieguma pilnveidošanā;

7.8. veicina profesionālo zināšanu pēctecību, jaunu nodarbināto ievadīšanu darbā un viņu attīstību;

7.9. kritiku par nodarbinātā darbu izsaka individuāli, to pamatojot. Izsakot pozitīvu novērtējumu komandas darbam, uzsver sadarbības nozīmi kopīgu mērķu sasniegšanā;

7.10. pastāvīgi pilnveido darba vidi un darba procesus tā, lai mazinātu iespējamus pārkāpumus un celtu darba efektivitāti;

7.11. regulāri izvērtē darbību, nodarbināto iesaisti un apmeklētāju apmierinātību, lai pastāvīgi uzlabotu darbu;

7.12. veicina publiskas atzinības izteikšanu nodarbinātajam par sekmīgu pienākumu pildīšanu, radošu pieeju un iniciatīvu.

III. Komunikācijas ētika

8. Darbinieks savas kompetences ietvaros bez kavēšanās sniedz pieprasīto informāciju normatīvajos aktos noteiktajā kārtībā. Darbinieks ir atbildīgs par nekorektas informācijas izpaušanu, kas grauj vai pasliktina Memoriālo muzeju apvienības tēlu sabiedrībā.

9. Darbinieks ir atvērts un laipns attiecībās ar apmeklētājiem, sadarbības partneriem un sabiedrību kopumā. Saziņā ir izpalīdzīgs un atbild uz uzdotajiem jautājumiem. Ja darbinieks nevar sava amata vai darba pienākumu ietvaros atbildēt uz uzdotajiem jautājumiem, viņš norāda citu attiecīgajā jautājumā kompetentu darbinieku.

10. Lai sabiedrība varētu saņemt skaidru, nepārprotamu un drošu informāciju par MMA darbību, informāciju sagatavo un sniedz iestādes direktors, direktora vietnieks un komunikācijas speciālists.

11. Darbinieks atturas publiski paust tādu viedokli, kas ir pretējs vai nesavienojams ar MMA darbības mērķiem. Publiski paužot atšķirīgu nostāju kādā jautājumā, personiskais viedoklis stingri un nepārprotami ir nošķirams no iestādes vai nozares oficiālā viedokļa.

12. Paužot viedokli ārpus amata vai darba pienākumu pildīšanas, tai skaitā sociālajos tīklos, darbinieks tiecas sniegt pārbaudītu informāciju par iestādi, nozari un valsts pārvaldi un izteikties cieņpilni, veicinot izpratni par iestādes lomu un darbu.

13. Saskarsmē ar sabiedrību nodarbinātais arī kā privātpersona rūpējas par iestādes reputāciju un prestižu, atturoties no izteikumiem, kas ļautu sabiedrībai apšaubīt nodarbinātā lojalitāti, kā arī pilsonisko un morālo stāju.

IV. Ētiska uzvedība

14. Darbinieku savstarpējo attiecību pamatā ar kolēģiem un citām personām ir cieņa, pieklājība, godīgums, labvēlība, izpalīdzība, iecietība, sadarbība, savstarpēja uzticēšanās un atbalsts.

15. Darbinieks sadarbojas ar kolēģiem, sniedzot un saņemot nepieciešamo palīdzību profesionālo pienākumu izpildē, un ļaunprātīgi neizmanto kolēģu uzticēšanos. Darbinieks rūpējas par darbu uzsākušajiem jaunajiem darbiniekiem, viņu iesaistīšanu kolektīvā, daloties ar tiem savās profesionālajās zināšanās, pieredzē un praksē.

16. Darbinieks izvairās no augstprātības un autoritāra vadības stila, ievēro demokrātijas normas un koleģialitāti. Nav pieļaujama kolēģu pazemošana, publiska kritika, ciniska attieksme. Uz kļūdām darba procesā norāda personīgi. Jāvērtē kolēģa darbs, nevis viņa personība vai uzskati.

17. Darbinieks izvairās no konfliktiem iestādē un ārpus tās, bet, ja tādi radušies, risina konstruktīvas sadarbības ceļā. Ar apmeklētājiem un kolēģiem diskutē savstarpējas cieņas, atklātības un sapratnes gaisotnē, cienot ikviena tiesības uz savu viedokli, ņem vērā citu uzskatus, nevienam personiski neaizskarot un neaizvainojot.

18. Darbinieks godīgi atzīst savu neētisko rīcību un pieļautās kļūdas, atvainojas un labo tās.

19. Nodarbinātais šķir privāto dzīvi no darba attiecībām un neizmanto darba laiku, kā arī padotā un vadītāja attiecības privātās dzīves problēmu risināšanai, neizmanto savtīgos nolūkos padotā un vadītāja koleģiālās attiecības, kolēģu nekompetenci, kļūdas vai pieredzes trūkumu.

20. Nodarbinātais nepieļauj savu kolēģu un citu personu goda un cieņas aizskaršanu vai diskriminējošu rīcību attiecībā uz nacionālo piederību, veselības stāvokli, vecumu, dzimumu, seksuālo orientāciju, politisko vai reliģisko pārliecību.

21. Ar darba videi piemērotu korektu uzvedību, ārējo izskatu un stāju nodarbinātais veicina sabiedrības uzticēšanos iestādei. Arī ārpus amata vai darba pienākumu pildīšanas nodarbinātais rīkojas tā, lai nemazinātu iestādes reputāciju un uzticēšanos tai, kā arī izvairās no tādām situācijām, kuras neatbilst vispārpieņemtajām uzvedības normām, lai neradītu negatīvu sabiedrības attieksmi.

22. Nodarbinātais arī kā privātpersona izturas godprātīgi, ievērojot likumus un citos normatīvajos aktos noteiktās prasības.

V. Interēšu konflikta novēršana, attieksme pret dāvanām un viesmīlības piedāvājumiem

23. Darbinieks, pildot amata vai darba pienākumus, iestādes un sabiedrības intereses vienmēr tur augstāk par privātām interesēm, neizmanto amata stāvokļa priekšrocības personīgā labuma gūšanai sev vai citai personai.

24. Darbinieks izvairās no situācijām, kurās varētu rasties reāls, iespējams vai šķietams interēšu konflikts vai korupcijai labvēlīgi apstākļi.

25. Rodoties interēšu konfliktam, darbinieks informē tiešo vadītāju un pārtrauc savu līdzdalību lēmumu pieņemšanā, atsakās no tādu amata vai darba pienākumu veikšanas, kas saistīti ar nodarbinātā, tā radnieku vai darījumu partneru personiskām vai mantiskām interesēm.

26. Darbinieks nav tiesīgs pieņemt jebkādas dāvanas, izklaidi, aizdevumu vai ko citu vērtīgu no organizācijas vai privātpersonas, kas varētu būt ieinteresēta ar šo rīcību ietekmēt sev pozitīva lēmuma pieņemšanu.

27. Darbinieks atturas pieņemt jebkādas dāvanas, atlaides un izklaides piedāvājumus, labvēlības vai pateicības izpausmes, kas pielīdzināmas dāvanai, ja tās var ietekmēt vai radīt šaubas par kāda amata vai darba pienākuma vai uzdevuma izpildes objektivitāti.

28. Nodarbinātais neiesaistās tādās privātās aktivitātēs, kā arī atturas no tādiem blakus darbiem un amatu savienošanas, kas traucē atbildīgi un profesionāli veikt savus amata vai darba pienākumus, kā arī var radīt aizdomas par potenciāliem, reāliem vai šķietamiem interēšu konfliktiem.

29. Darbinieks neatsaucas uz savu amatu vai darbavietu, lai īstenotu savas intereses ar amata vai darba pienākumu pildīšanu nesaistītās situācijās un tādējādi gūtu kādas priekšrocības, neizmanto darbā gūtos kontaktus, lai iegūtu nepamatotu labvēlību vai neattaisnotus labumus savā privātajā dzīvē.

30. Nodarbinātais efektīvi izmanto darba laiku. Nodarbinātais valsts īpašumu un citus iestādes resursus lieto iespējami ekonomiski, racionāli un saudzīgi, kā arī neļauj to savtīgi izmantot citām personām, ierobežo interneta, tālruņa sakaru un jebkuru citu materiālo resursu izmantošanu ar amata vai darba pienākumu izpildi nesaistītām vajadzībām.

31. Atklājot interēšu konfliktu, darbinieks nekavējoties informē personu, kas atrodas šajā interēšu konflikta situācijā, kā arī ziņo par to iestādes vadībai.

VI. Ētikas kodeksa īstenošana

32. Ētikas kodeksa īstenošana ir ikviena darbinieka pienākums, nemitīgi pilnveidojot sevi, ceļot apzinīgumu, attīstot paškontroli un spēju izprast situāciju. MMA vadība ar savu paraugu un darba organizāciju sekmē godprātīgas un atvērtas iekšējās vides veidošanos un veicina nodarbināto izpratni par MMA vērtībām un viņiem saistošām ētikas prasībām, kā arī tām atbilstošu rīcību.

33. Darbinieks cenšas novērst nelikumīgu un Ētikas kodeksā noteiktajiem principiem un uzvedības normām neatbilstošu rīcību MMA.

34. Ētikas kodeksa īstenošanu pārbauda un sūdzības par Ētikas kodeksā noteikto principu un normu pārkāpumiem izskata Memoriālo muzeju apvienības Ētikas komisija. Ētikas komisijas lēmumiem ir ieteikuma raksturs.

35. Ja darbiniekam rodas šaubas par iecerētās rīcības atbilstību Ētikas kodeksam vai citām viņam saistošām ētikas prasībām, viņš var konsultēties ar Ētikas komisiju.

36. Ja darbiniekam vai sabiedrības pārstāvim ir pamats uzskatīt, ka kāda nodarbinātā rīcība neatbilst Ētikas kodeksam, nodarbinātā rīcības atbilstību Ētikas kodeksam var uzdot izvērtēt Ētikas komisijai vai lemt par disciplinārlietas ierosināšanu.

VII. Noslēguma jautājumi

37. MMA Ētikas kodekss ir publiski pieejams MMA mājaslapā.

38. MMA darbiniekiem MMA Ētikas kodekss ir pieejams elektroniskajā darba vidē, kurā MMA darbinieks ar parakstu (sistēmas) apliecina, ka ir iepazinies ar Ētikas kodeksu.